Suomen Tilintarkastajat ry on tilintarkastajia edustava edunvalvontajärjestö. Jäsenemme ovat tilintarkastuslain mukaisesti hyväksyttyjä HT-, KHT- ja JHT-tilintarkastajia sekä tilintarkastusalan ja taloushallinnon asiantuntijoita. Tavoitteenamme on auttaa tilintarkastajien ammattikuntaa menestymään sekä tuomaan lisäarvoa elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle. Taloudellista raportointia ja alan käytäntöjä edistämällä olemme mukana rakentamassa perustaa suomalaisen yhteiskunnan kilpailukyvylle ja hyvinvoinnille. Yhdistykseen kuuluu yli 90 % tilintarkastuslaissa määritellyistä tilintarkastajista.

Eduskunnan talousvaliokunta

Asia: U 73/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta tiettyjen toimialojen ja tiettyjen kolmansien maiden yritysten kestävyysraportointistandardien hyväksymisen määräaikojen osalta (COM(2023) 596 final)

Kestävyysraportoinnin laatu varmistetaan antamalla riittävästi täytäntöönpanoaikaa

Suomen Tilintarkastajat ry (ST) kiittää mahdollisuudesta kommentoida Valtioneuvoston kirjelmiä eduskunnalle, U 73/2023 vp. Lausuntonaan ST esittää kunnioittavasti seuraavan.

Komissio on sitoutunut uusiin ponnisteluihin raportointivaatimusten järkeistämiseksi ja yksinkertaistamiseksi, ja lopullisena tavoitteena on vähentää tällaisia rasitteita 25 prosentilla heikentämättä asiaan liittyviä poliittisia tavoitteita. Raportointivelvoitteiden selkeyttäminen on ensisijainen tavoite. Tätä taustaa vasten tämän ehdotuksen tarkoituksena on järkeistää raportointivelvoitteita pidentämällä kestävän kehityksen raportointistandardien hyväksymisen määräaikaa tietyillä aloilla ja tiettyjen kolmansien maiden yrityksissä. ST kannattaa komission ehdotuksen tavoitetta.

Kestävyysraportointidirektiivin täytäntöönpano kansalliseen lainsäädäntöön ja Europan yleisten kestävyysraportointistandardien (ESRS) käyttöönotto yrityksissä jo vuonna 2024 aiheuttaa suurta aikapainetta. Vieläkään mainittuja kestävyysraportointistandardeja ei ole julkaistu Euroopan virallisessa lehdessä. Osittain taustalla ovat haasteet käännösten laadussa. Työ- ja elinkeinoministeriö on tiedottanut komissiolle suomen kielen käännösvirheistä. Huomautusten jälkeen voidaan suomen kielen käännösversion tasoa pitää tyydyttävänä.

Komissio on kuitenkin tiedostanut käännösongelmat, ja ainoastaan englanninkieliset ESRS-standardit julkaistaneen EU:n virallisessa lehdessä joulukuussa. Raportointistandardien käännösten tarkistamiseen annettaneen lisää aikaa ja muunkieliset versiot olisivat lopullisia vasta maaliskuun lopussa, jonka jälkeen ne julkaistaisiin EU:n virallisessa lehdessä.

Tilinpäätösdirektiiviin ehdotettu muutos tarkoittaa, että nykyistä aikarajaa, johon mennessä komission olisi tullut hyväksyä toimialakohtaiset kestävyysraportointistandardit, lykätään kahdella vuodella ja ne julkaistaisiin 30. kesäkuuta 2026. ST kannattaa toimialakohtaisten kestävyysraportointistandardien lykkäämistä. Näin yritykset saisivat aikaa implementoida yleiset kestävyysraportointistandardit toimintaansa ennen toimialakohtaisten raportointistandardien

Suomen Tilintarkastajat ry
(Finnish Association of
Authorised Public Accountants)
Reg. No. 0221727-0

Fredrikinkatu 61 A
FI-00100 Helsinki
Finland

tilintarkastajat.fi
toimisto@tilintarkastajat.fi
+358 9 7552 2010

soveltamista, mikä parantaisi raportoinnin laatua. Lykkäys mahdollistaa, että voidaan myös osoittaa enemmän resursseja tehokkaiden ja oikeasuhteisten toimialakohtaisten kestävyysraportointistandardien valmisteluun.

Lisäksi ehdotetaan lykättäväksi 30. kesäkuuta 2026 saakka direktiivin määräaikaa, johon mennessä komission olisi tullut hyväksyä käytettävät kestävyysraportointistandardit tiettyjen unionissa toimivien kolmansien maiden yritysten osalta. ST katsoo, että on kohtuullista, että kolmansien maiden yritysten raportointistandardien hyväksymisen siirtämistä tuetaan lykkäämällä myös kyseisten kolmansien maiden yritysten määräaikaa standardien soveltamiseen, ja antamalla kyseisille kolmansien maiden yrityksille riittävästi aikaa valmistautua raportointivelvollisuuteensa.

Näin ollen ST pitää työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) muistioon sisältyvää valtioneuvoston kantaa perusteltuna.

Asia: U 74/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission luonnoksesta delegoiduksi direktiiviksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta mikroyritysten, pienten, keskisuurten ja suurten yritysten tai konsernien kokoluokkien raja-arvojen muutosten osalta (COM (2023) 7020 final)

Raja-arvojen ohella huomioitava talousjärjestelmän rakenteet

Suomen Tilintarkastajat ry (ST) kiittää mahdollisuudesta kommentoida valtioneuvoston kirjelmiä eduskunnalle, U 74/2023 vp. Lausuntonaan ST esittää kunnioittavasti seuraavan.

Suomen yrityskenttä koostuu valtaosin pienistä ja keskisuurista yrityksistä. Suomen kirjanpitolain uudistumisen yhteydessä vuonna 2016 muun muassa pienyrityksen määritelmän kynnysarvoja nostettiin ja mikroyritykset eroteltiin pienyrityksistä omaksi ryhmäkseen. Taustalla oli halu keventää pienikokoisten yritysten raportointivelvoitteita. Kirjanpitolakiin sisällytettiin määritelmä keskisuurista yrityksistä kestävyysraportointidirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä.

ST tukee työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) muistioon sisältyvää valtioneuvoston kantaa. Esitetyn kannan mukaisesti ehdotuksen sisältämien vaihtoehtojen hyödyntämistarve arvioidaan kansallisesti erikseen.

Kansallisessa arvioinnissa on syytä kiinnittää huomiota ehdotettujen säännösten oikeasuhtaisuuteen ja säännösten soveltamisen vaikutuksiin yrityksille ja muille toimijoille. Tilintarkastuksen näkökulmasta on arvioinnin yhteydessä tärkeää tunnistaa myös uusi kestävyysraportointisääntely. Uuden kestävyysraportointisääntelyn myötä odotukset yritysten tilinpäätösten ja kestävyysraportointitietojen luotettavuudelle tulevat kasvamaan lähivuosina. Tämä on merkityksellistä myös toimitusketjujen kestävyysraportoinnin tasapuolisten kilpailuedellytysten näkökulmasta. Tilintarkastajat voivat olla osaltaan vastaamassa näihin odotuksiin. Kauppakamarin kyselystä (24.8.2023) ilmenee, että 25 prosentilla pk-yrityksistä vastuullisuus ja kestävä kehitys ovat avanneet uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja vastuullisuusvaatimukset kohdistuvat pk-yrityksiin yhä useammin toimitus- ja arvoketjun kautta. ST pitää tärkeänä, että sääntelyn täytäntöönpanon vaikutuksia mikroyrityksille, pienille, keskisuurille ja suurille yrityksille tai konserneille arvioidaan sekä tilintarkastus- että kestävyysraportointivelvollisuuden näkökulmasta.

Lakisääteisen tilintarkastusvelvollisuuden rajat on asetettu nykytasolle Suomessa vuonna 2007, jolloin luovuttiin kaikkia osakeyhtiöitä koskevasta tilintarkastusvelvollisuudesta, ja siirryttiin ammattimaiseen tilintarkastusjärjestelmään. Lakiuudistuksen yhteydessä eduskunta hyväksyi talousvaliokunnan lausumaehdotuksen (TaVM 33/2006): ”*Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa pakollisesta tilintarkastuksesta vapauttamisen vaikutuksia ja, jos vapauttamisesta on kielteisiä vaikutuksia, hallituksen on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin niiden poistamiseksi”.* ST:n tiedossa ei ole, että tällaista selvitystä olisi toistaiseksi julkaistu.

Tilintarkastusvelvollisuutta arvioitaessa on tärkeä tunnistaa, että suomalaisen talousjärjestelmän perustana on laaja tilintarkastusvelvollisuus. Sitä on pidetty keskeisenä eri yhteisöjen raportoiman taloudellisen tiedon luotettavuuden ja avoimuuden takaamiseksi elinkeinoelämän ja yhteiskunnan näkökulmasta. Eri EU-valtioiden järjestelmiä on siten olennaista arvioida kokonaisvaltaisesti, ei ainoastaan pelkkiä tilintarkastusvelvollisuuden raja-arvoja. Muissa EU-valtiossa voi olla muita täydentäviä menettelyjä taloudellisen tiedon ml. verotuksen luotettavuuden varmistamiseksi. Suomessa yritysten tilinpäätöksiin ei kohdistu tilintarkastusta lukuun ottamatta muuta lakisääteistä riippumattoman tahon tekemään objektiivista arviota tilinpäätöksestä. Tämän vuoksi vaikutuksia on tärkeä arvioida laajasti ja kokonaisvaltaisesti talousjärjestelmän eri rakenteet tunnistaen ja huomioon ottaen.

Kansainväliseen vertailuun liittyen on hyvä tiedostaa, että Ruotsissa on parhaillaan käsittelyssä ehdotus kaikkien osakeyhtiöiden palauttamisesta lakisääteisen tilintarkastuksen piiriin. Käytännössä tämä johtuu siitä, että osakeyhtiöitä on havaittu käytettävän esim. talousrikollisuuden välineenä.

Ammattimaisessa tilintarkastus- ja kestävyysraportointijärjestelmässä vain hyväksytty tilintarkastaja ja hyväksytty kestävyysraportointitarkastaja voi toimia tilintarkastajana ja tarkastajana. Vuoden 2007 tilintarkastuslain seurauksena kaikki tilintarkastajat toimivat valvonnan alla ja vuoden 2015 tilintarkastuslailla tilintarkastusjärjestelmä uudistettiin, jolloin HT-, KHT- ja JHT-tilintarkastajien valvonta keskitettiin patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastusvalvontaan. Vuoden 2024 kestävyysraportointisääntelyn seurauksena kaikki kestävyysraportointitarkastajat ovat myös valvonnan alla.

Liite: Oikaisu virheelliseen raja-arvoon U74/2023

Helsingissä 4. päivänä joulukuuta 2023

SUOMEN TILINTARKASTAJAT RY

Aleksi Martamo
Hallituksen puheenjohtaja

Sanna Alakare
Toiminnanjohtaja

LIITE:
U 74/2023-kirjeen tekninen virhe sivulla 5-6: Tilintarkastusvelvollisuusrajoina on esitetty EU:n suuryritysrajat, kun siinä pitäisi esittää pienyritysrajat. Pitäisi olla näin:

EU voimassa oleva:

- Jos kansallisesti valittu alemmat rajat: tase 4 000 000, liikevaihto 8 000 000, henkilöstö 50

- jos kansallisesti valittu korkeammat rajat: tase 6 000 000, liikevaihto 12 000 000, henkilöstö 50

EU-komission ehdotus:

- jos kansallisesti valitaan alemmat rajat: tase 5 000 000, liikevaihto 10 000 000, henkilöstö 50

- jos kansallisesti valitaan korkeammat rajat: tase 7 500 000, liikevaihto 15 000 000, henkilöstö 50